

3 de setembre de 2012

De totes les tribunes que he fet a Madrid aquesta és la a més delicada de totes, sobretot per la situació actual. Fins i tot un amic meu em va preguntar si era oportú que vingues. Però jo vaig entendre que era bo mantenir el calendari i el compromís i, a més a més, també hi ha programada l'entrevista amb el president Rajoy pel dia vint i una conferència de presidents autonòmics per començaments d'octubre. Així és que no només vinc avui, sinó que vindré més i crec que està bé fer-ho, perquè malgrat que les coses estan com estan i observant-les de prop ja es veu la magnitud del procés a Catalunya, i precisament per això, és important que puguem parlar i jo pugui transmetre com a president de Catalunya les inquietuds a Catalunya i perspectives de cara al proper futur. Procuraré parlar clar i no dir coses diferents a un lloc o a un altre, intentant no ofendre a ningú. S'entendrà més o menys però procuraré que ningú es pugui sentir ofès.

Abans d'abordar el tema de major profunditat, em permetré fer alguns flaixos sobre altres coses. Concretament voldria fer un flaix ràpid sobre la situació econòmica. Hi ha molta gent que es pregunta i ens pregunta si Espanya té actius, motors i capacitat suficients per donar-li la volta a aquesta situació des del punt de vista econòmic i es pot arribar a recuperar un camí per a la creació de riquesa al conjunt de l'Estat. Quan m'ho pregunten, acostumo a contestar que sóc dels que penso que sí que té actius i capacitat per superar aquesta situació. Si parlés de Catalunya en aquest sentit de la recuperació econòmica no tindria cap dubte; la resposta seria rotundament que sí que té capacitat per a la creació de riquesa i òbviament de creació d'ocupació. Si em refereixo al conjunt de l'Estat tindria molts pocs dubtes. Crec que Espanya té actius suficients per poder sortir de la situació, no a curt termini, és evident i ja es va veient, però a diferència d'altres llocs a Espanya és diferent, tot i que els passius són superiors als actius. En aquest sentit m'agradaria fer un anàlisi breu: el nostre principal objectiu és donar la volta a la situació de crisi econòmica i aquí és on està posada tota la nostra energia. Si analitzem el que ens ve a sobre els propers mesos i segurament l'any vinent, tothom entén que amb les mesures que s'estan prenent amb el grau de poca confiança a la societat respecte al seu propi futur, és molt difícil que el consum intern ens porti a la recuperació, quan es pugen impostos, gairebé tots, quan es fan retallades a gairebé a tot arreu, quan augmenta l'atur, quan hi ha menys crèdit, quan hi ha un procés de desendeutament de famílies, empreses, de les administracions etc., quan tot això s'ajunta és molt difícil que a partir d'aquí hi hagi procés de consum intern que en part podria compensar la situació actual.

Què ens queda en aquest termini? L'altra part de la nostra economia, que no ha estat la més brillant amb algunes excepcions, que és la nostra capacitat de ser atractius a l'exterior i que siguin els de fora els que comprant, invertint, consumint etc. ens ajudin a sortir d'aquesta situació tan complicada. Aquí segurament som més atractius ara que fa un parell d'anys enrere. La prova és que està creixent l'exportació i concretament a Catalunya està creixent bastant i, fins i tot, molt i no d'ara, sinó de fa mesos i anys. I en turisme també està creixent i estem tenint temporades turístiques molt positives. Fins i tot la inversió estrangera està creixent. Aquí tenim a curt termini la possibilitat de recuperació. Tenim precedents prop de nosaltres on la caiguda ha estat més dura perquè no ha existit inversió exterior. En aquesta descripció és on entra Catalunya, perquè si realment és cert que en aquest curt termini tot l'àmbit exterior, que és el que pot tirar de nosaltres, a on hem d'invertir? Doncs, és als motors que té l'Estat on això és més evident. I a Catalunya és molt evident. Tenim el 6% del territori espanyol, un 16% de la població i un 27% de les exportacions. I si se suma exportació i importació, entre el 27 i el 30%. Entre una quarta part i un terç de tot el sector espanyol passa per Catalunya o es genera a Catalunya. A partir d'aquí es poden fer altres preguntes. Per tant, és obvi que qualsevol que hagués d'invertir ho faria tenint en compte aquestes condicions. I això des del punt de vista empresarial cal aprofitar-ho. Això és el que està passant a Espanya.

En pocs dies inaugurarem la nova terminal contenidors Barcelona, feta per una empresa xinesa que invertirà 500 M€ en dues fases. Convertiran el Port de Barcelona en la referència més important del trànsit de contenidors al sud d'Europa. I els accessos per arribar a aquesta terminal són provisionals, malgrat que se'ls havia promès que seria definitiu en el moment de la inauguració. Això no ve d'ara, de la crisi, sinó d'incompliments d'anys enrere. Això demostra fins a quin punt hi ha una dicotomia i una paradoxa entre realitat, les possibilitats i el que està passant.

Catalunya és també la primera potència turística d'Espanya. Espanya és un gran país turístic. I pel que fa a la captació d'inversió estrangera, no fa gaire va publicar un estudi Ernst Young que resolgia que Catalunya era en tercer lloc fent un anàlisi de llocs Europa on el 2011 s'havien fet més projectes d'inversió directa, després de Londres i París, i Madrid era el quart.

També volia fer un flaix sobre les polítiques de contenció del dèficit, perquè es diu que en aquest terreny és on ens hi juguem més, es presenta com avantsala per resoldre els altres problemes que tenim. Quan parlem de polítiques de contenció del dèficit hi ha moltes controvèrsies, que són lògiques per l'estrès al que estant sotmesos molts països, Espanya i Catalunya. Si es vol fer un debat seriós, cal preguntar-se si volem o no estar a l'euro. Quan ho preguntes, tothom diu que sí i, aleshores, hi ha unes condicions i unes regles de joc que s'han d'acceptar. I ara estem ficats de ple en aquestes regles de joc i no només nosaltres, fins i tot els que es van presentar fa pocs mesos com a defensors d'aquestes polítiques, a Europa, països molts grans i poderosos dels que compten sí o sí, es van presentar d'una forma i ho estan fent d'una altra i estant fent els més grans ajustaments de la seva història. La mateixa Holanda, que va votar ahir. El govern holandès es va trencar perquè no va ser capaç d'aprovar uns pressupostos amb compliment del dèficit.

Jo sóc partidari que la política d'austeritat es faci amb un temps raonable, sense que es trenqui la cohesió interna de les societats i això s'ha de preservar. L'eurozona va donar a Espanya aquest temps que es necessita. Enguany Espanya tenia autoritzat un dèficit del 5,3 i va arribar al 6,3. I amb aquest punt de més que ha obtingut significa 10.000 M€. Com es reparteix això entre les administracions perquè tothom tingui temps de fer els deures? Els 10.000 se'ls queda l'administració general de l'estat i quan et preguntes els que gestionem sanitats, serveis públics, a llei de la dependència, la justícia, la policia... què ens toca d'aquest repartiment? Nosaltres que representem el 35% de la despesa pública i sense les pensions el 50%, se'ns demana tot l'esforç i els altres es queden tot i no reparteixen res. Això és així i funciona d'aquesta forma a Espanya que apareix com a Estat compost on s'hauria de fer un esforç comú per repartir les carregues i sacrificis de manera equitativa i equilibrada.

El govern central demana temps i se li dona, però quan se li demana temps al govern central no el dóna. El Govern central demana regles suaus, però quan aplica les normes de control són duríssimes i, per tant, això és un tracte novament inequitatiu. Estem en aquesta situació i això provoca enormes recels, perquè o es creu en l'estat autonòmic i s'actua en conseqüència, amb lleialtat, o sinó cal proposar canviar-lo. Però aquí ningú proposa canviar res i s'actua amb aquesta manifesta deslleialtat que els estava explicava. Si això ho projecten al 2013 encara és pitjor. La desproporció encara és més gran, perquè l'esforç que han de fer les comunitats autònomes per gestionar allò que els he dit és més gran. La desproporció es més gran, amb la qual cosa es posa el sistema en la seva major dificultat de compliment. I tot plegat, al final, actua com un boomerang, perquè el Govern espanyol quan es presenta davant les autoritats comunitàries ho fa representant al conjunt. Per tan, si algú no pot fer els deures restarà en negatiu al conjunt de l'estat. Està clar que es podrà atribuir la culpa a un que no seràs tu mateix, però això al final no serveix per massa. Estem en aquesta situació. I un darrer exemple és el que afecta més directament a Catalunya: aquestes darreres setmanes s'ha presentat Catalunya com aquell territori pidolaire que fa tan malament les coses, que no té més remei que demanar un rescat per refinançar deutes del passat. Però, com pot ser que un

país com Catalunya, amb un dèficit fiscal de 16.000 M€ amb l'estat cada any, perquè aporta molt més del que rep, hagi d'estar en una situació d'haver de demanar recursos per poder refinançar els deute acumulats i que s'han de refinançar? Això no té cap sentit. Que tinguin dificultats els que no generen suficient recursos per poder-ho fer té sentit, però que les dificultats les tinguin els que generen els recursos i amb molta diferencia no té cap sentit. Des d'una altra òptica: Espanya respecte a Europa és receptora de recursos i, per tan, la dinàmica i la dialèctica entre Europa i Espanya pot ser una, però Catalunya dintre d'Espanya és portadora neta de molts recursos i, per tant, la dialèctica i la dinàmica ha de ser un altra. I és just a l'inrevés. És el món a l'inrevés. Faci'n aquest anàlisi i aleshores entendran també algunes de les coses que estan passant. I com plou sobre mullat i al final la gent diu prou i que això no pot continuar així.

Permeti'n donar la meva anàlisi, que pot estar equivocada, però jo donaré la meva visió com a president de Catalunya. Crec que s'està produint entre Catalunya i Espanya un cert paral·lelisme entre el que està passant entre l'Europa nord i l'Europa del sud. L'Europa del nord s'ha cansat de la del sud i la del sud també s'està cansant de la del nord per les seves maneres de fer. Entre Catalunya i Espanya s'ha produït un sentiment de fatiga, que penso que és mútua. Catalunya s'ha cansat de no poder progressar bé com creu que pot fer-ho dins del conjunt de l'estat espanyol i Espanya es cansa de la manera de fer de Catalunya. A Catalunya tenim sensació que s'aporta molt, fins i tot massa, de que s'ajuda tot el que pot i una mica més i de que no se l'entén, ni se la respecta tal com és. I a Espanya hi ha la sensació que Catalunya sempre demana i sempre es queixa. Crec que poc o molt aquesta sensació s'està instal·lant a estaments significatius de la societat espanyola i en comptes de suavitzar-se s'ha anat aprofundit. Montilla fa uns anys va parlar de desafecció a Madrid i ha això ha anat a més. Aquesta és la situació que crec que tenim i cal analitzar-la bé.

De cara als mitjans estrangers presents faré una llista ràpida de coses que han passa. Des de Catalunya tenim la sensació de que defensem la constitució espanyola a finals 70, que vam contribuir amb els pactes de la Moncloa de Fuentes Quintana per relançar i recuperar l'economia de l'Estat, que vam ser al costat del rei el 23F, que vam estar sempre ajudant perquè Espanya fes una bona incorporació a CEE, després a l'euro, amb tot el que va significar i sempre que hi havia un govern en minoria ajudant-lo, fos PP o PSOE. I a més, si a aquesta llista hi afegim que en temes de terrorisme sempre hem estat al costat del govern sense matisos ni aprofitaments, sense accents, fins el punt d'arribar a votar una llei que ens va costar votar amb el cor realment partit, però tot i així ho vam fer, i també s'ha de dir que vam estar al costat del govern Zapatero i també els primers mesos de Rajoy per assegurar un cert major suport a les polítiques d'austeritat, en gran part obligades per la nostra pertinença a l'euro. Al costat tenim un sentiment d'invasió competencial per part de tots els governs, els estatuts del 77 i del 2006 sempre a la baixa, presumint de que es passa el rasquet... Dèficit fiscal inamovible durant 20-30 anys en el 8% de creació de riquesa anual equivalent a 16.000 M€ cada any, no s'ha mogut ni un pel. L'esforç de l'estat en inversió en infraestructures sempre ha estat per sota de la nostra població, no de la nostra aportació al PIB, durant 25-30 anys i quan aconseguim que canviï, amb l'estatut 2006, després s'ha incomplert i ara no se'ns paguen els deutes. Els diferents sistemes de finançament autonòmic sempre han estat per sota de la població, quan es calculen al final en termes reals. I això se li ha d'afegir la sensació que quan es parla de temes d'identitat, bàsicament de cultura i de llengua, aquí hi ha una falta d'enteniment o sensibilitat o fins i tot de menysteniment per part de distintes institucions bàsiques de l'estat realment preocupant, encara més en democràcia i per part de cultures tan consolidades com la catalana i tan actuals, perquè no estem parlant d'un invent, estem parlant que està acumulat al llarg de la història 1.000 anys i que es manté en peu i perfectament bé. Quan veuen la primera llista i els grans temes de la 1a i la 2a llista, potser estem equivocats, però algú hauria d'analitzar-ho així per veure què està passant.

Parlem ara de la reacció a Catalunya: Demanaria a Madrid que no cometin el major error que es pot cometre que seria minimitzar el que està passant a Catalunya. No es pensin que és una febre de final

d'estiu, que la temperatura baixarà ràpidament, que és un escalfament, que no té major importància. Això pot passar i, de fet, ja està passant, però seria novament un gravíssim error.

Els explicaré què va passar l'11 de setembre a Catalunya: les estadístiques de la Guàrdia Urbana i la Policia Autònoma parlen de 1,5 milions de persones, però el que era evident és que hi havia una multitud ingent, pacífica i que el que estava fent era subratllar un projecte propi. No anava contra ningú, no s'insultava, no era un bronca, era subratllar un projecte propi i això en democràcia és el que toca. Perquè ho entenguin, cal imaginar una manifestació a Espanya de 9 milions de persones. Algú diria que és una febre d'estiu? Aquesta és la proporció, sobre 7,5 milions, és una cinquena part. Vostès recorden alguna manifestació a Espanya de 9 milions de persones de cop? Doncs això és el que va passar. I si això es minimitza serà un altre gravíssim error, perquè la gent no va sortir al carrer per divertir-se, sinó que hi ha un perfil a la població catalana que per aquest camí no podem continuar i aquest és el missatge que es va donar. Va ser una manifestació tremendament important també des del punt de vista qualitatiu, perquè es pot sortir al carrer per moltes raons, contra les retallades, però no es va sortir per això. Les pancartes no anaven per aquí. El sentiment era que per aquest camí Catalunya no pot continuar i ha de formular un projecte propi.

Jo tinc el mandat Parlament de plantejar el pacte fiscal, en la línia de la sobirania fiscal, sense trencar ni tallar la solidaritat. Sempre ho hem plantejat en termes que els càlculs permetin que els corrents de solidaritat es mantinguin, revisant-los però mantenint-los. Revisant-los perquè 30 anys de polítiques de redistribució no han servit perquè el conjunt tingues capacitat homogènia de creació de riquesa. I si això ha estat així, no s'ha de revisar en algun moment? Si durant 30 anys s'han transferit quantitats ingents de recursos entre els que han vingut de dins i de fora per a determinats territoris, si no han aconseguit estructures productives suficientment àgils i eficaces per assegurar menys dependència de fora segurament és que aquestes polítiques han fallat en algun sentit. Una altra cosa és que s'han homogeneïtzat determinades estructures d'estat del benestar. I aquí té sentit la solidaritat, però també en d'altres, i ha de servir per a una altra cosa. A Europa ens diuen que els fons europeus no sempre seran per a nosaltres. I ens diuen que hem tingut temps d'espavilar-nos i fer els deures de manera que ara hauran de ser per a uns altres. I aquest mateix llenguatge que s'escolta a Europa potser ens l'hauríem d'aplicar dins estat.

Per tot plegat, el plantejarem del pacte fiscal. Nosaltres volem ser responsables dels ingressos i gestionar-los. La nostra pretensió és sortir del regim comú de finançament de la LOFCA i pot ser perfectament constitucional, perquè és un tema de voluntat política. Creiem que amb la singularitat de Catalunya no té sentit que estiguem al règim comú i ara és hora de plantejar-se que això pot ser d'una altra manera i, per suposat, volem reduir el nostre dèficit fiscal sense tallar la solidaritat però si amortint-la.

A part del manament del Parlament, també hi ha un manament de la població, que no es pot ignorar. A l'inrevés, cal entendre-ho, escoltar-ho i encaixar-ho en el sentit que el pitjor que pot fer un governant és tallar les ales de la il·lusió d'un poble. Ho vaig dir allà i ho repeteixo aquí: Jo m'identifico amb el clamor popular perquè vista la història de la relació Catalunya-Espanya és lògic que s'estigui produint aquest clamor popular. Jo m'hi identifico amb això havent procurat fer les coses per part nostra que sempre ha intentat buscar l'aproximació, l'acord, la col·laboració, el pacte, el diàleg, el sumar, etc. Sempre, en tot moment. Però ara les coses es van decantant. I ara, a base de no mirar o no voler escoltar, les coses s'han posat així.

Durant dècades, parlo de dècades, no d'anys sinó de dècades, el nostre objectiu va ser intentar transformar l'Estat i ajudar-lo perquè fos també el nostre. Aquest ha estat el nostre objectiu, el de la majoria de la societat catalana, tinguin-ho també en compte. El nostre objectiu ha estat durant dècades transformar l'Estat perquè aquest estat d'una manera o d'una altra poguéssim considerar-lo el nostre; que fos un estat amable en el qual Catalunya pogués encaixar bé i pogués anar avançant

en les seves aspiracions nacionals, en el seu reconeixement i respecte lingüístic i cultural, en el seu progrés econòmic, en la seva modernització, etc. Aquesta ha estat la nostra política. Ara els demano que el que els diré no es vegi simplement com uns '*que se echan al monte*', uns que improvisen per improvisar, etc. Fixin-se, si el nostre projecte durant; si el nostre projecte ha estat durant dècades intentar transformar l'estat espanyol perquè fos el nostre i això no és possible, perquè potser Catalunya no té força suficient per aconseguir això, si això és així el que s'ha d'entendre és que Catalunya necessita un estat, Catalunya necessita l'instrument d'un estat, perquè qualsevol nació ho pot arribar a tenir. I Catalunya l'instrument que significa un estat el necessita i crec que aquest és el clamor de la gent al carrer i a més de forma pacífica, democràtica i il·lusionant. Necessitem un estat. Havíem pensat durant molt temps que aquest estat podia ser l'espanyol i hem treballat molt perquè això fos així, però potser nosaltres mateixos no hem treballat suficientment bé, o no hem tingut força per aconseguir que això fos d'aquesta manera, però en qualsevol cas Catalunya necessita un instrument d'estat i crec que aquest és el llenguatge que se'ns està transmetent des del carrer.

Durao Barroso ho deia amb altres paraules fa poques hores, crec que va ser ahir: el futur d'Europa és el dels estats que representen nacions. La última pregunta que ens hem de fer és si al conjunt d'Espanya es pot arribar a acceptar –com és l'estricta realitat- que Catalunya és una nació. Si partim d'aquí hi ha moltes coses que es poden resoldre, però si neguem això, si neguem la pura evidència, aleshores hi ha moltes coses que no es poden resoldre. I si no es poden resoldre, entenguin que aleshores un poble que porta molta història al darrera i que té molt de present i molt projecte i voluntat de futur i vol resoldre pacíficament i democràticament i de forma estrictament europea aquest futur. I dic de forma estrictament europea, perquè com vostès poden comprendre no ens hem tornat bojós, i quan els catalans reclamen instruments d'estat ho fan, òbviament, dintre del marc europeu, de la Unió Europea i fins i tot de l'euro, que estem intentant defensar, malgrat que les polítiques per defensar això són polítiques dures i no precisament agradables des del punt de vista de l'opinió pública en aquests moments.